

### ΜΗ ΑΥΤΟΠΡΟΣΩΠΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑΣ

#### 1. *Αντιπροσώπηση*

Πολλές φορές για διάφορους πραγματικούς ή νομικούς λόγους δεν μπορούμε να δικαιολογήσουμε οι ίδιοι και χρειάζεται να μας αντιπροσωπεύσει κάποιος άλλος. Π.χ. έναν πολυάσχολο επιχειρηματία αντιπροσωπεύει συνήθως κάποιος συνεργάτης του.

*Αντιπροσώπηση* είναι ο θεσμός σύμφωνα με τον οποίο ένα πρόσωπο που ονομάζεται *αντιπρόσωπος* καταρτίζει δικαιοπραξίες όχι για τον εαυτό του, αλλά για λογαριασμό κάποιου τρίτου που λέγεται *αντιπροσωπευόμενος*.

Η αντιπροσώπηση διακρίνεται σε *άμεση* και *έμμεση*, *εκούσια* (θελημένη) και *νόμιμη*.

*Άμεση αντιπροσώπηση* υπάρχει, όταν ο αντιπρόσωπος δικαιολογείται στο όνομα και για λογαριασμό του αντιπροσωπευόμενου, έτσι ώστε τα αποτελέσματα της δικαιοπραξίας να επέρχονται άμεσα στο πρόσωπο του αντιπροσωπευόμενου. Π.χ. ο Α αγοράζει ένα αυτοκίνητο στο όνομα και για λογαριασμό του Β. Ο Α είναι αντιπρόσωπος, ο Β ο αντιπροσωπευόμενος. Ο Β αποκτά την κυριότητα του αυτοκινήτου, σαν να είχε ενεργήσει αυτοπρόσωπα.

*Έμμεση αντιπροσώπηση* υπάρχει, όταν ο αντιπρόσωπος δικαιολογείται μεν για λογαριασμό του αντιπροσωπευόμενου αλλά στο όνομά του, έτσι ώστε τα αποτελέσματα της δικαιοπραξίας αρχικά επέρχονται στο πρόσωπό του και μετά με ιδιαίτερη δικαιοπραξία μεταξύ αντιπρόσωπου και αντιπροσωπευόμενου μεταβιβάζονται στο δεύτερο. Π.χ. ο Α δίνει εντολή στο Β να αγοράσει ένα οικόπεδο ως έμμεσος αντιπρόσωπός του, επειδή λόγω γνωριμιών του με τον πωλητή πιθανόν να πετύχει καλύτερη τιμή. Ο Β αγοράζει το οικόπεδο στο όνομά του και μετά με ιδιαίτερη δικαιοπραξία το μεταβιβάζει στον Α.

*Εκούσια* είναι η αντιπροσώπηση που βασίζεται στη θέληση του αντιπροσωπευόμενου. Στην περίπτωση αυτή η εξουσία για αντιπροσώπηση δίνεται στον αντιπρόσωπο με πληρεξουσιότητα.

*Νόμιμη* είναι η αντιπροσώπηση που δεν εξαρτάται από τη θέληση του αντιπροσωπευόμενου, αλλά πηγάζει απευθείας από το νόμο. Π.χ. τα ανήλικα αντιπροσωπεύονται από τους γονείς τους, που ασκούν τη γονική μέριμνα, ένας πνευματικά ασθενής που βρίσκεται σε δικαστική συμπαράσταση αντιπροσωπεύεται από το δικαστικό συμπαραστάτη του.

Ο αντιπρόσωπος πρέπει να ενεργεί μέσα στα όρια της εξουσίας που του ορίζει ο αντιπροσωπευόμενος. Υπέρβαση των ορίων αυτών ισοδυναμεί με έλλειψη εξουσίας για αντιπροσώπευση. Π.χ. ο Α δίνει την εντολή στο Β χρηματιστή να του αγοράσει 10 μετοχές της Εθνικής Τράπεζας. Ο Β αγοράζει 15, επειδή θεώρησε ότι η τιμή τους ήταν χαμηλή με ανοδικές τάσεις. Ο Α δεν είναι υποχρεωμένος να δεχθεί τις επιπλέον μετοχές και να καταβάλει το τίμημα.

Ορισμένες δικαιοπραξίες που ορίζονται από το νόμο καταρτίζονται μόνο αυτοπρόσωπα και δεν επιδέχονται αντιπροσώπευση, π.χ. γάμος, υιοθεσία, διαθήκη κτλ.

## **2. Πληρεξουσιότητα**

Πληρεξουσιότητα είναι η δικαιοπραξία με την οποία χορηγείται εξουσία για αντιπροσώπευση. Είναι σαφές ότι η πληρεξουσιότητα αναφέρεται μόνο στην εκούσια αντιπροσώπευση. Η χορήγηση πληρεξουσιότητας δεν εμποδίζει βέβαια αυτόν που τη χορήγησε να ενεργήσει τελικά ο ίδιος.

Με βάση διάφορα κριτήρια, όπως το περιεχόμενο ή ο τρόπος που χορηγείται, η πληρεξουσιότητα διακρίνεται κυρίως σε:

**α** *Γενική και ειδική.* Γενική είναι η πληρεξουσιότητα που δίνει εντολή δράσης για όλες ή για ένα μεγάλο αριθμό δικαιοπραξιών του εξουσιοδότη.

Ειδική είναι η πληρεξουσιότητα που αναφέρεται σε συγκεκριμένες δικαιοπραξίες ή συγκεκριμένο είδος δικαιοπραξιών. Ορισμένες δικαιοπραξίες απαιτούν από το νόμο την ύπαρξη ειδικής πληρεξουσιότητας (π.χ. αποποίηση κληρονομιάς).

**β** *Ατομική και συλλογική*

Στην ατομική πληρεξουσιότητα ο αντιπρόσωπος είναι ένα μόνο πρόσωπο, στη συλλογική είναι πολλά, που μπορούν να ενεργούν είτε ο καθένας ατομικά, είτε όλοι μαζί από κοινού (π.χ. ο Α επιχειρηματίας ορίζει πληρεξούσιους του για αγορά μηχανημάτων το Β και το Γ και ταυτόχρονα ορίζει ότι για αγορά μηχανήματος πάνω από 10.000.000 δρχ. θα ενεργούν μαζί).

**γ** *Μεταπληρεξουσιότητα ή υποπληρεξουσιότητα*

Σε ορισμένες περιπτώσεις ο πληρεξούσιος έχει την εξουσία από τον πληρεξουσιοδότη του να μεταβιβάζει σε τρίτον την εξουσία αντιπροσώπευσής του. Ο τρίτος αυτός ονομάζεται *μεταπληρεξούσιος* ή *υποπληρεξούσιος*. Αν ο μεταπληρεξούσιος αντιπροσωπεύει τον αντιπροσωπευόμενο, χωρίς να αναφέρεται στην αρχική πληρεξουσιότητα, πρόκειται για άμεση

μεταπληρεξουσιότητα. Αν τον αντιπροσωπεύει με αναφορά στην αρχική πληρεξουσιότητα, έχουμε έμμεση μεταπληρεξουσιότητα.

Η πληρεξουσιότητα είναι καταρχήν άτυπη δικαιοπραξία.

Εξαιρετικά υποβάλλεται σε τύπο, αν αναφέρεται σε τυπική δικαιοπραξία (π.χ. για αγορά ακινήτου η πληρεξουσιότητα δίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο).

Η πληρεξουσιότητα παύει είτε για λόγους γενικούς, π.χ. όταν τελειώσει η ενέργεια για την οποία δόθηκε ή αυτή γίνει αδύνατη, είτε για λόγους ειδικούς, π.χ. θάνατος του αντιπροσώπου ή του αντιπροσωπευόμενου, παραίτηση του πληρεξουσίου, ανάκληση της πληρεξουσιότητας κτλ. Η ανάκληση της πληρεξουσιότητας γίνεται οποτεδήποτε με σχετική δήλωση του αντιπροσωπευόμενου προς τον πληρεξούσιο ή προς τον τρίτο που θα συμβληθεί μαζί του.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις η πληρεξουσιότητα δεν ανακαλείται, όπως π.χ. όταν ο πληρεξουσιοδότης παραιτήθηκε από το δικαίωμα ανάκλησης.



ΔΟΜΗ

Ονορέ Ντωμιέ (1807-1878): «Ο δικηγόρος». Ο ζωγράφος έχει φιλοτεχνήσει και άλλα ανάλογα έργα.

### **Περίληψη**

Αντιπροσώπευση είναι ο θεσμός σύμφωνα με τον οποίο ένα πρόσωπο που ονομάζεται αντιπρόσωπος καταρτίζει δικαιопραξίες όχι για τον εαυτό του, αλλά για λογαριασμό κάποιου τρίτου που ονομάζεται αντιπροσωπευόμενος.

Η αντιπροσώπευση διακρίνεται σε άμεση και έμμεση, εκούσια και νόμιμη.

Η εκούσια αντιπροσώπευση παρέχεται με ειδική δικαιопραξία, που λέγεται πληρεξουσιότητα. Η πληρεξουσιότητα μπορεί να είναι γενική και ειδική, ατομική και συλλογική. Στην πληρεξουσιότητα μπορεί να ορίζεται και μεταπληρεξούσιος ή υποπληρεξούσιος. Κατά κανόνα η πληρεξουσιότητα ανακαλείται.